

Samenvatting 'Het waarom van het lijden' door Rachel Meijvogel

1 ACHTERGROND

Ik ben Rachel Meijvogel, beeldend kunstenaar. Mijn zoektocht richt zich op het vinden van schoonheid en liefde in alles en iedereen om mij heen. De gevonden schoonheid tracht ik vast te leggen door beelden verhalen te laten vertellen en met een verhaal een beeld op te roepen. Dit doe ik door middel van fotografie, tekenen, schilderen en schrijven.

Daarnaast ben ik dol op kennis: feiten als conclusies van grondig onderzoek, verhalen die toevoegen aan wat ik weet om zo enerzijds te beseffen hoe weinig ik weet en anderzijds om te begrijpen. Ik beschouw en observeer. Ik luister en analyseer. Om zo de wereld om mij heen te begrijpen en mijn rol daarin te bepalen. Ik heb waarheden, maar geen zekerheden.

2 INLEIDING

Sinds ik toegezegd heb om te spreken op deze avond, heb ik bij alles wat ik zag en deed en eerder gezien en opgeschreven heb mezelf de vraag gesteld wat dit betekende in de context van het thema 'Lijden'. Diverse TV programma's, documentaires, films en gesprekken heb ik met deze bril op benaderd. Dat wat ik zag en hoorde werd gekleurd door dit perspectief.

Deze manier van dit thema benaderen, heeft mijn kennis over lijden verruimd. Al was ik al aardig op weg om een expert te worden op dit gebied.

3 HET WAAROM VAN HET LIJDEN

3.1 VOORSPELBAAR LIJDEN

Wij leven doordat oorzaak en gevolg in stand blijven. Door een bepaalde mate van zuurstof in de atmosfeer, blijven wij ademen. Door seks in de vruchtbare periode van de vrouw, blijven kinderen geboren worden. Doordat we niet onsterfelijk zijn, gaan mensen dood. De volgende voorbeelden hebben betrekking op voorspelbaar lijden veroorzaakt door een individu of omdat het voortkomt uit een maatschappelijke, culturele bron.

3.1.1 Individueel

1) Rijden onder invloed en zo een ongeluk veroorzaken met dodelijke afloop: het overlijden van het slachtoffer had geen diepere betekenis, het had iedereen die opdat moment op die plek aanwezig was geweest, kunnen treffen.

2) Seksueel overschrijdend gedrag: het slachtoffer lijdt onder het aantasten van de fysieke integriteit, door onschuld, lijden door schuld d.m.v. onvrijheid voor de dader (in het geval dat hij/zij gestraft wordt voor het gepleegde delict).

3) Roken met longkanker als gevolg: lijden als gevolg van een keuze, ondanks kennis van de gevolgen (dit betrek ik op mezelf).

3.1.2 Maatschappelijk

- 1) Mannelijke norm – meer overlijden door hart- en vaatziekte bij vrouwen door te weinig onderzoek naar de manier waarop symptomen zich manifesteren bij vrouwen
- 2) Racisme – zwarte pieten discussie : lijden aan de kant van hen die racisme ervaren en lijden bij hen die denken iets op te moeten geven. Jeugdherinnering bijvoorbeeld. *Het zou lijden verminderen als iets oké mag zijn tot het moment dat er kennis is die vraagt om verandering. Voortschrijdend inzicht.*
- 3) Beleid – vluchtelingenbeleid: lijden voor hen die moesten vluchten en in een kamp zitten die onmenselijk. En Lijden voor hen die perspectief verliezen doordat banen/huizen ingenomen lijken te worden door hen die niet van hier zijn. *Naast de angst voor verlies, is er in dit geval, en in meer gevallen dan deze alleen, sprake van een moeite met omgaan met dat wat anders is. Datgene, diegene, die anders is moet gekend worden om gemind te worden, uiteindelijk. In die volgorde. Dat kennen begint met zien, de ander zien, jezelf zien.*

3.2 NURTURE/NATURE

Waar ik ontzettend bij bepaald ben is de kleur grijs. 50 shades of grey. At least. Elke kant, kent een keerzijde. En en is vaker aan de orde dan of of. Het is geen verdienste als je na de gewenste studie een baan vindt en goed geld verdient. Het is van wezenlijk belang geweest dat de plek van geboorte een andere was dan die van een kind uit een sloppenwijk die daar net zo min een keuze in had.

3.3 ONVOORSPELBAAR LIJDEN

- 1) Getroffen worden door kanker.
- 2) Een vriend pleegde suicide; lijden voor hem; een leven vol gevecht. En lijden voor de nabestaanden. Breder getrokken gaat dit stuk over de mannelijke norm die ook voor de man niet past.
- 3) Liefdesverdriet; Liefde in zichzelf kent geen negativiteit; het is het gevolg van liefde wat negatieve gevoelens teweeg kan brengen
- 4) Opgroeien in een omgeving die past bij diegenen die opvoeden maar die weinig tot geen aansluiting geeft voor het kind. De afwijzing die ervaren kan worden als wie het kind is, niet mag zijn, kan schadelijk zijn en wonden aanbrengen die slecht genezen. De andere kant: als het kader wat in liefde aangebracht is om veiligheid te bewerken afgewezen wordt, geeft dat ook lijden. En en. Zowel aan de ene kant als aan de andere wordt lijden toegevoegd aan het bestaan.

4 LIJDEN IS ONEERLIJK. UIT DAT FEIT SPREEKT GENADE

De genade, de barmhartigheid en gunst, in dit geval, ligt in het feit dat er geen rekensom bestaat met als uitkomst: lijden. We hoeven dus niet in de constante zekerheid te leven van een lijden wat staat te gebeuren. *Ik vind de genade van het niet weten verzachtend, omdat er ruimte blijft voor hoop.*

We lijden onder andere om de redenen die ik eerder benoemde. Niet door een vooropgezet plan van iemand die de wereld bestuurt en die ons iets wil leren. Het lijden zelf wordt niet gestuurd als les.

- 1) Ik geloof dat lijden niet gegeven is tot vorming. Veel lijden misvormd
- 2) Ik geloof dat lijden niet één op één te herleiden is naar een fout, naar stout gedrag, verkeerd handelen. Lijden is geen straf op de zonde. . En dat, dat is de genade; erbarmen. Dat het lijden oneerlijk is. Dat het de verkeerden treft. Het treft de goeden. Zonder aantoonbare reden. Dit is genade. *Want, als lijden logisch en/of rechtvaardig zou zijn, dan kreeg niemand een tweede, derde, vierde kans.*

5 WAT NU?

Ik heb gezegd dat we lijdend door dit leven gaan. Dat we worstelen en ploeteren en dat we mogen hopen en dromen. Omdat, als het niet vastligt, er ruimte overblijft voor anders. Maar dan? Wat is dan de zin? De betekenis van het leven?

1) Dirk de Wachter¹ geeft het volgende antwoord als Annemiek Schrijver hem vraagt “Heeft het leven zin?”- De zin heeft te maken met de ander. Met het samenleven en met iets kunnen betekenen voor iemand anders. Dat is de zin. Denk ik. Dus het is niet zo; de zin kan vanalles zijn. Nee, *de zin heeft altijd te maken met samen-leven met voor een ander mens van betekenis te zijn.*”

2) Viktor Frankl : “Ik werd door één gedachte beheerst: voor het eerst in mijn leven erkende ik de waarheid. (...) De waarheid – dat de liefde het hoogste doel is waarnaar de mens kan streven (...) *Slechts de liefde kan de mens verlossen.* Ik begreep dat een mens die niets meer bezit in de wereld, ogenblikken van opperste gelukzaligheid kan beleven, wanneer hij denkt aan zijn geliefde.” Daarom zegt Frankl ook dat wanneer je liefdevol omgaat met de medemens, natuur en cultuur, je veel beter in staat bent om met het lijden om te gaan. Daarbij citeert hij veelvuldig Friedrich Nietzsche: ‘Wie een waarom heeft waarvoor hij kan leven, kan bijna elk hoe verdragen’. Frankl zag zelf dat niet de sterksten het kamp overleefden, maar diegenen die een levensdoel voor ogen hadden, dat verder reikte dan het kamp zelf.

Hoe kunnen we leven in een wereld vol lijden. Wat is de hoop? Wat is het schone?

1) Ga naast iemand staan die lijdt: dichterbij komen bij iemand die lijdt, geeft het risico om lichtelijk besmet te worden met dat waar die ander aan lijdt. Het betekent naast iemand in de drek gaan staan en vieze voeten krijgen in plaats van iemand op afstand houden uit angst voor die vieze voeten. Op afstand houden door oordeel: wijzen naar iemand is al minstens een halve meter. Vieze voeten betekent dat je thuiskomt en je schoenen schoonmaakt. En even een washandje over je voeten heen haalt.

2) Kleine gebaren hebben grote betekenis.

3) Wees een vriend die de weg van de ander respecteert ook al is die weg anders dan de weg die jij kent, die goed voor jou is.

4) Bepaal uw uitgangspunt: “Eens zal het lente zijn! We mogen de hoop niet opgeven.”³ Hoop als keuze.

5) Zoek wandelmaatjes: wees een zonnetje en als je zelf even een wolkje bent, laat dan een ander een zonnetje zijn voor jou.

6) Praten/praten/praten

Het vertellen van wat u bezig houdt, kan de last verminderen. Lijden kan versterkt worden door de weg alleen te bewandelen. De gevolgen daarvan kunnen verstrekkend zijn. Wees u daarvan bewust. En probeer de moed te vinden kwetsbaar te zijn. Als dat een keertje misgaat, wat heftige emoties kan opleveren en veel pijn als gevolg kan hebben, probeer het opnieuw. Diegene die niet goed omging met wat u deelde, is niet de norm.

7) U hebt te geven!

Is uw glas halfvol of halfleeg? Dat is niet eens van belang. U hebt een glas! Als iemand dorst heeft kunt u uw glas geven en die ander het zelf laten vullen door te wijzen op de kraan.

---

¹ Psychiater uit Antwerpen, België

² Viktor Frankl was een Oostenrijks neuroloog en psychiater. Ook overleefde hij een concentratiekamp tijdens WOII

³ Citaat van Sinan Can: documentairemaker